

Jurij Pfeifer razstavlja tudi nekaj klasičnih slikarskih portretov, ki priključijo tradicijo renesančnih in baročnih portretistov. V slogu starih mojstrov Pfeifer upodobljence postavi pred temno ozadje in pozornost gledalca usmeri na obraze in roke. S sporočilnimi pogledi in telesno govorico figur tako ustvari prepričljive psihološke študije. Oči, ki se zazirajo naravnost v gledalca ali pa so zamaknjene v kontemplacijo, ter drže, izražajo sproščenost, samozavest, prodornost, inteligenco in zrelost. Portret posebne vrste je ležeči *akt*. Tudi ta se naslanja na slikarske vzore, od Tizianove in Giorgionove Venere do Goyeve Gole Maje in Manetove Olimpije. V sproščeni pozi ležeča ženska se izzivalno zazira v prostor, erotični naboj pa okrepijo detajli, kot so rdeča svilena blazina ter žamet in izrezljano zlato okrasje na kanapeju.

Dama s slepo mačko

Samo sonce

Ravnotežje med notranjim in zunanjim svetom Jurij Pfeifer išče tudi v upodobitvah narave. *Krajine* nadaljujejo tradicijo slikarstva romantike, zlasti J. M. W. Turnerja. Realna pojavnost pokrajine se kaže le še v skromnih obrisih, prevladajo pa močne barve. Eksplozija zlate svetlobe se razlije čez celo platno. Poudarjena je neskončna širjava neba, ki si na slikah prilasti večji del prostora, neredko pa se kot odsev na vodni gladini razlije tudi na zemljo. Pokrajine Jurij Pfeifer časovno umesti na robove dneva in noči. Jutranje zlate zarje ali vijolične svetlobe zahajajočega sonca ponazarjajo prehajanje med dnevom – zavednim, razumskim razmišljanjem, in nočjo – nezavednim, sanjskim. Avtorjev odnos do krajinarstva lepo povzamejo njegove besede: *»Če me v zadnjem obdobju zanima pokrajina, je ta bolj v funkciji, kot ji sam pravim, »razpočenega neba«, hrepenenje po transcendenci onkraj materialnega. Slike so včasih že na meji abstrakcije, so zgolj slutnje nečesa, kar se skriva za realno podobo. Draga mi je ta nedorečenost, ki na neki način ohranja podobo vedno živo, drugačno in nas nagovarja s težnjo, da jo sami dokončamo.«* Abstrahirana krajina tako postane zapis čustvenega in čutnega doživetja, simbolistična upodobitev notranjega razpoloženja. Formalno zelo raznolik, a vsebinsko vseskozi dosleden in izrazno močan opus Jurija Pfeiferja, se tako zaokroži v enovito celoto.

Odvod od slikarskega ustvarjanja poleg ilustracije sta *fotografija* in *grafično oblikovanje*. Jurij Pfeifer tudi v tem delu nadaljuje iskanje melanholije v naravi in vsakdanjem življenju. Značilni so nepričakovani predmeti in bizarni preobrati, ki gledalca silijo, da preveri svoj odnos do estetike vsakdanjega sveta. Nadrealistični pogledi so ujeti v na videz humorne, a pod površino večkrat kritične podobe. V fotografskem ciklusu, ki ga imenuje *Slutnje*, želi, kakor pravi sam, *»ustvariti pogled, kot da zremo skozi odprtino v neki samo za nas prikazan svet.«* V prepoznavnem avtorskem slogu so narejeni tudi plakati za gledališke predstave, čeprav morajo biti, podobno kot ilustracije, vselej v sozvočju z izvirno vsebino.

Fashion-5

Umetniško ustvarjanje Jurija Pfeiferja je realizacija vizij, prividov, sanj, nočnih mor, spominov, hrepenenj in simbolno upodobljenih vizij sveta. Avtor v svoje delo vpleta trenutna razpoloženja ter fantastične podobe, ki vznemirjajo njegovo domišljijo. Njegov raznolik in bogat umetniški opus je preslikava razgibanega reliefa notranje ustvarjalne pokrajine. Njegovo ustvarjanje se zato, kakor pravi sam, razpenja *»med melanholijo in ekstazo, med ujetostjo in razpočenjem neskončnega neba.«*

Monika Ivančič Fajfar

GALERIJA MAGAZIN
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija

PREGLEDNA RAZSTAVA
JURIJ PFEIFER

otvoritev - sreda 16.3.2016
ob 18. uri

na ogled:
od ponedeljka do petka
od 16. do 19. ure do 6.4.2016

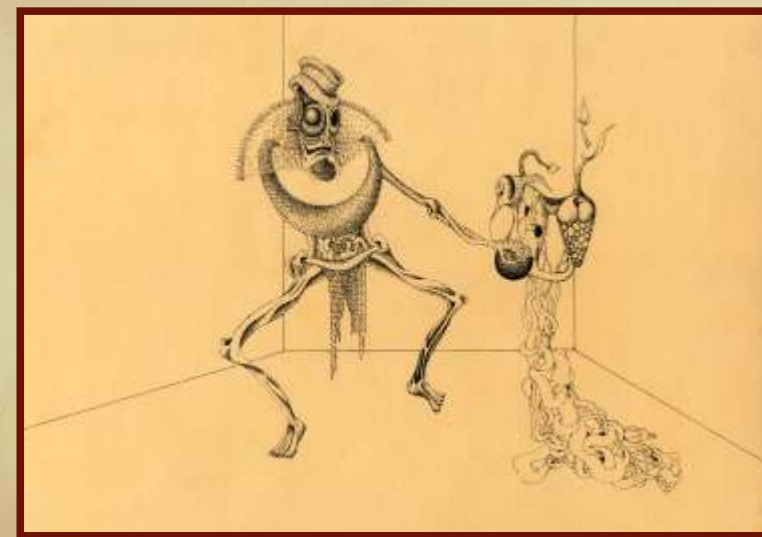

Avtoportret za mizo

Med melanholijo in ekstazo

Pregledna razstava del Jurija Pfeiferja naniza bogato in raznovrstno paletu slikarskih načinov, ki jih avtor razvija vzporedno, drugega ob drugem, že dolgo vrsto let. Pred nas se razgrne Pfeiferjeva osebna slikarska zgodovina pa tudi slikarska zgodovina evropske umetnosti, ki jo avtor vseskozi oživilja s citati, referencam, pokloni in parafrazami. Lastni ustvarjalni eklekticizem namreč vseskozi prepleta s prikritimi namigi na zgodovinske umetnostne sloge.

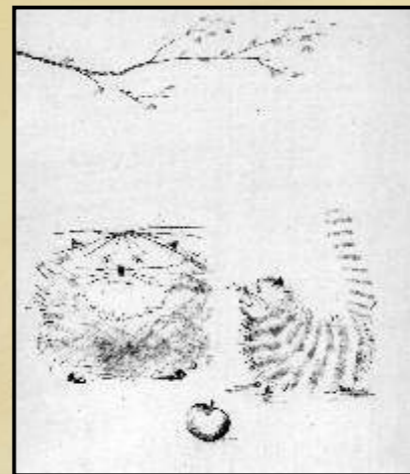
Jurij Pfeifer se uveljavlja kot vrhunski ustvarjalec, ki obvladuje izrazne potenciale raznolikih medijev, od slikarstva, risbe, fotografije in grafičnega oblikovanja do literature. Obenem se dokazuje kot likovno razgledan filozof, ki s svojo umetnostjo na izviren način izraža doživljanje sveta in razumevanje kulture, v kateri živi. V njegovem delu lahko prepoznavamo model razcepljenega in razdvojenega umetnika, ki nastavlja zrcalo trenutku. Spoznavamo lahko posebneža in zanesenjaka, ki si upa razkriti več – svojo krhkost in moč, svoje strahove in prepričanja, svojo kritiko in občudovanje sveta. Slutimo stereotip romantičnega umetnika, ki v sebi združuje razumnika in norca, resnega moža in razigranega pobalina, natančnega slikarskega obrtnika in čarodeja z barvami in čopičem.

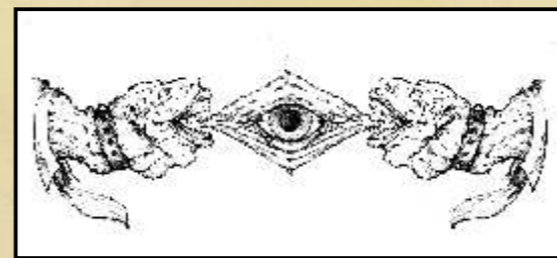
Illuminacija-55

Pogled na slikarstvo Jurija Pfeiferja ustreza tej romantični opredelitvi. Njegova umetnost se odziva na trenutek, prilagaja se razpoloženju, ustvarjalnemu nagonu in izrazni potrebi. Zato slogovni prijemi vselej sledijo notranjemu impulzu. Kot pravi avtor sam: »Moje ustvarjanje je bilo vedno zelo osebno, intimno. Likovne invencije so me zanimale zgolj kot sredstvo izraza in osebne poetike. Zato tudi nisem uporabljal ene zveličavne likovne doktrine, namen je bil najti najustreznejši formalni izraz za določeno posamezno delo.« Izbor za razstavo brez (samo)cenzure prinaša vpogled v umetnikov ustvarjalni opus od prvih risarskih začetkov do danes. Od risb, ki delujejo kot spontani zapisi toka zavesti do ambiciozno zasnovanih kompozicij. Od drobnih ilustracij do monumentalnih slik. Od intimnih avtorskih zarisov do naročenih del.

Najbolj prvinski likovni izraz notranjega doživljanja je risba, kar dokazujejo tudi razstavljena zgodnja risarska dela. Jurij Pfeifer risbo uporablja kot obliko meditacije. Pike in črte na papirju so sledovi notranjega impulza, so stik med fizičnim in duhovnim, so materialni izraz presežnega v človeku. V risbi se upredmetijo notranja doživljanja iz najglobljih kotičkov duše. Zato jih Pfeifer imenuje **Illuminacije**. Te razsvetlitve so plod zaziranja vase, so ilustracije sanjarjenj in meditacij, ki lahko prehajajo tudi v trans, v obsedenost. »Vedno sem začel z eno piko, ki se je nato spontano razvijala v lik. Trudil sem se za nehoteno in spontano ustvarjanje in lahko bi rekel, da sem bil pri delu v nekem ekstatičnem stanju, notranjem kokonu. To psihično stanje se mi je zdelo ključno za doseganje avtentičnosti izraza. Ta način dela sem ohranil vse življenje in mi je postal tudi notranja norma za določanje kakovosti gotovega dela. V tem polju občutka osvobojenosti in nehotenosti sem lahko občutil naslado ustvarjanja.« Umetnost je za Jurija Pfeiferja orodje za doseganje ekstaze, način za prehajanje iz zavestnega v duhovni svet. Za ta razmišljanja najde potrditve v psihoanalitični literaturi, zlasti pri Carlu Gustavu Jungu in njegovi teoriji o simbolih in arhetipih naše podzavesti.

ilustracija
Janez Švajncer-“Budilka za grlico“-Mladinska Knjiga 1987

Ilustracija za lastno knjigo „Lovec na kobilice“

Jurija Pfeiferja poznamo tudi kot ilustratorja poezije, proze in otroške literature. Ta dela dokazujejo kameleonsko naravo umetnika, ki se zna tankočutno ujeti z avtorskim slogom pisca in zmore njegove literarne kvalitete ustrezno prevesti v likovni jezik. A popolno svobodo avtorju ponudi ilustriranje lastnega besedila.

Pobeg na področje literature dokazuje ustvarjalno večdimenzionalnost Jurija Pfeiferja. V romanu **Lovec na kobilice** (avtor se poigra z besedami in ga označi kot *romanje*) lahko zopet sledimo, tokrat v literarni formi, potovanju v notranjost, poglobljanju vase, brskanju po nezavednem, skritem, umaknjemem na komaj dosegljive robove zavesti. Besedilo pospremijo preproste risbe, ki kot glavni element poudarjajo simetrijo. S tem avtor poudari princip zrcaljenja, odsevanja podob od znotraj navzven. Ilustracije spominjajo na ornamente, stripovske risbe, tetovaže ali grafite, kar opozarja na to, da se umetnost in vsakdanje življenje pogosto bizarno prepletata. O tem govorijo tudi nadrealistični spoji vsakdanjih predmetov, delov rastlinskih, živalskih in človeških teles, ki se preobražajo v fantazijske naprave ali človeško-živalske kreature.

Norbert

Temno plat človeške domišljije razkrivajo t. i. **Temne slike**. Skozi črnino, ki prežema platna, se v naelektrni modrozeleni in rdeči svetlobi kažejo obrisi figur. Nenavadna ikonografija kaže, da gre za upodobitve iz sanj ali iz temnih globin fantazije. Polgoli angel, nekakšen Amor v odrasli podobi, se izzivalno zazira v gledalca. Karikirana figura, ujeta v temni kleti, ima podobo animiranega antijunaka Barta Simpsona, a ima amputirane okončine, zato spominja tudi na križanje. Prav tako je sugestivna figura, ki si glavo podpira z rokama in melanholično zre v nekakšen kozmični zemljevid. Podobno je z mistično svetlobo prežeta erotična upodobitev ženskega akta.

Groteskne upodobitve fantastičnih bitij na svoj način odmevajo tudi v Pfeiferjevem figurativnem slikarstvu. »Figura kot osrednji prenosnik subjektivnih doživljanj mi je bila dolga leta osnovna izrazna forma,« pravi avtor. »Iz sveta arhetipske neskončne pokrajine je prešla v simbolične prostore, ki jo držijo ujeto v notranjem občutju tesnobe ali ekstaze.« Žensko telo na slikah iz serije **Fashion** je deformirano s pretiranimi, nenaravnimi razmerji. Androgine figure so izredno visoke in vitke, skorajda shirane. Poudarimo lahko dva vzora za takšno upodobitev telesa: vpliv iz secesije izvitnega ekspresionizma ter estetika sodobne modne industrije. Telesa in poze suhih modelov ter črta, s katero so telesa izrisana, spominjajo na dela Egona Schieleja. A če je Schiele upodabljal ideal dekliške lepote, so Pfeiferjeve upodobitve zrele ženske, ki izražajo lepota merila sodobnega sveta mode in televizije – figure posnemajo pretirano krhkost anoreksičnih postav manekenk. Na zunaj bleščavi svet estrade spremlja osamljenost, odtujenost in slepota duha, ki jo simbolizirajo temna očala.